

Результати опитування керівників підприємств Сумської області щодо їх ділових очікувань*

IV квартал 2025 року

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Сумської області в IV кварталі 2025 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Сумської області** у IV кварталі 2025 року свідчать, що, ураховуючи війну, дорогі енергоносії та недостатній попит, респонденти очікували зменшення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні в наступні 12 місяців, а також стримано оцінювали перспективи розвитку своїх підприємств. Очікувалася нижча інфляція. Девальваційні очікування посилюлися.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікували:

- скорочення виробництва товарів та послуг в Україні: баланс відповідей – «мінус» 16.7% (у попередньому кварталі – «мінус» 7.7%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 1.8%;
- помітно повільніше зростання цін на товари та послуги: 58.3% респондентів очікували, що інфляція перевищить 10.0% (у попередньому кварталі – 92.3%), у цілому по Україні – 56.7%. Головними чинниками інфляції респонденти називали воєнні дії та їх наслідки (відмітили 91.7% респондентів), витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- посилення девальвації національної валюти: знецінення гривні відносно долара США очікували 83.3% респондентів (у попередньому кварталі – 76.9%), у цілому по Україні – 87.9%;
- фінансово-економічний стан своїх підприємств на поточному рівні: баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – 23.1%) (таблиця), у цілому по Україні – 0.8%;
- скорочення загальних обсягів реалізації виробленої продукції / послуг: баланс відповідей – «мінус» 16.7% (у попередньому кварталі – 7.7%) (таблиця). У цілому по Україні баланс відповідей – 9.6%;
- зменшення інвестиційних видатків як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланс відповідей – «мінус» 16.7% і «мінус» 8.3% відповідно (у попередньому кварталі – 8.3% і 7.7% відповідно) (таблиця). У цілому по Україні – «мінус» 2.9% та 7.0% відповідно;
- зменшення кількості працівників на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 33.3% (у III кварталі 2025 року – 0.0%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 3.8%;
- нижчі темпи зростання цін на товари / послуги, що купують підприємства, та зростання цін на товари та послуги власного виробництва: баланси відповідей – 75.0% та 41.7% відповідно (у попередньому кварталі – 92.3% та 46.2% відповідно) (графік 6). Очікувалося, що на зміну рівня цін на товари / послуги власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, сировину та матеріали, вартість трудових ресурсів (вплив цих трьох чинників посилюється) та проблеми з логістикою (графік 7);
- зростання витрат на одиницю продукції та повільніше зростання витрат на оплату праці одного найманого працівника: баланси відповідей – 72.7% та 41.7% відповідно (у III кварталі 2025 року – 66.7% та 61.5% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що стримують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називали воєнні дії та їх наслідки (відмітили всі респонденти), занадто високі ціни на енергоносії (вплив чинника посилюється) та недостатній попит (графік 5).

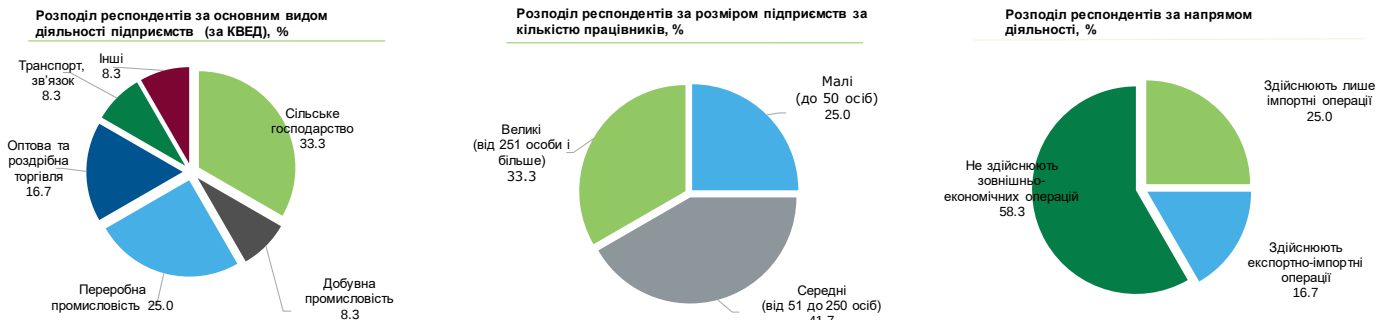
Респонденти очікували зростання потреб у запозичених коштах найближчим часом. Респонденти, які планували брати банківські кредити (їх частка зросла до 41.7% з 23.1% попереднього опитування), надавали перевагу запозиченням у національній валюті (графік 8). Занадто високі ставки за кредитами, невпевненість у спроможності підприємства вчасно виконувати боргові зобов'язання та наявність інших джерел фінансування – головні стримуючі чинники залучення кредитних ресурсів (графік 9).

Усі респонденти області зазначили, що не мали проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 95.9%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

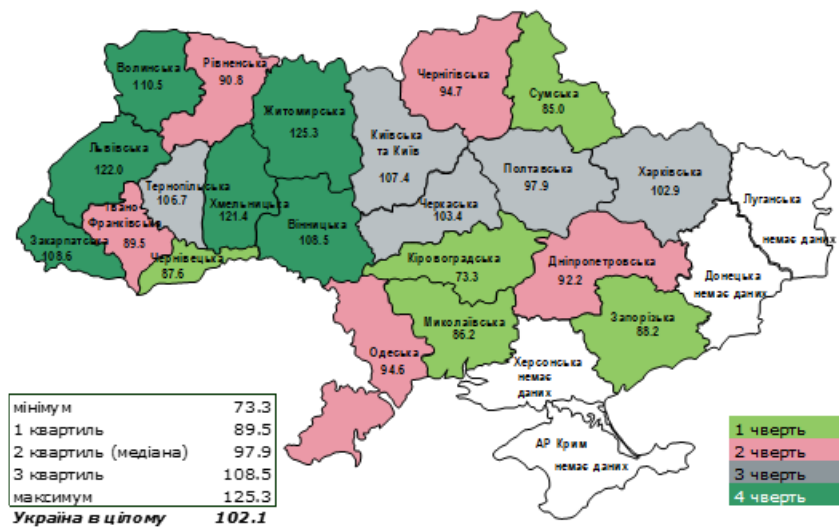
- поточний фінансово-економічний стан підприємств поганий: баланс відповідей – «мінус» 33.3% (у III кварталі 2025 року – «мінус» 15.4%), у цілому по Україні – «мінус» 3.8%;
- рівень залишків готової продукції власного виробництва оцінювався як нижчий, ніж нормальний: баланс відповідей – «мінус» 14.3% (у попередньому кварталі – «мінус» 25.0%);
- підприємства області працювали на межі виробничих потужностей: баланс відповідей – 0.0% (другий квартал поспіль).

Паспорт вибірки^{1, 2}

- період проведення – 03–24 листопада 2025 року;
- опитано всього 12 підприємств;
- репрезентативно за таким видом економічної діяльності, як сільське господарство.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Сумської області щодо ділової активності (за складовими)

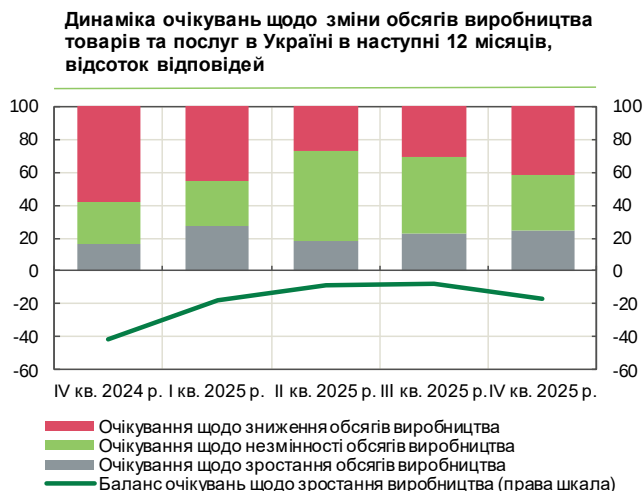
Баланси відповідей, %					
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	IV кв. 2024 р.	I кв. 2025 р.	II кв. 2025 р.	III кв. 2025 р.	IV кв. 2025 р.
фінансово-економічного стану	15.4	0.0	-25.0	23.1	0.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	0.0	16.7	18.2	7.7	-16.7
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-16.7	-10.0	-10.0	8.3	-16.7
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	0.0	0.0	27.3	7.7	-8.3
кількості працівників	-7.7	0.0	0.0	0.0	-33.3

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

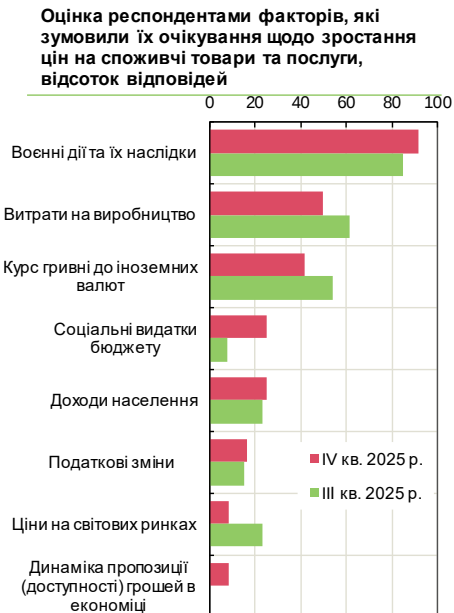
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

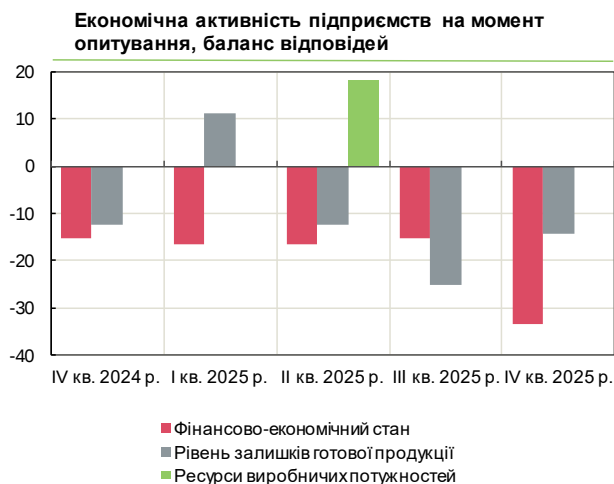
Графік 1

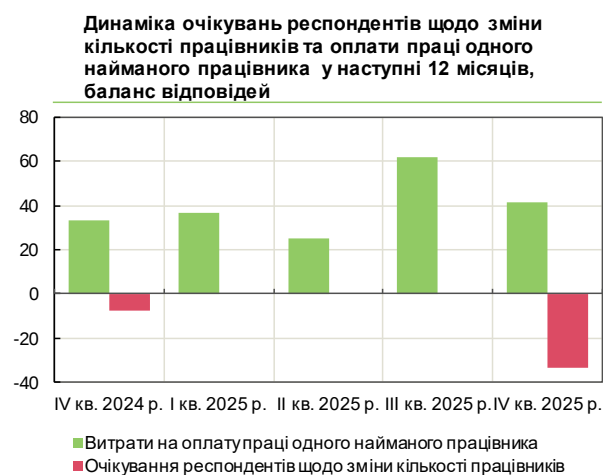
Графік 2

Графік 3

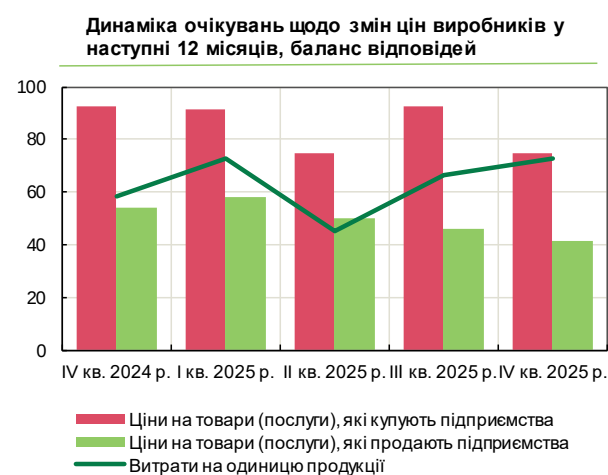
Графік 4

Графік 5

Графік 6

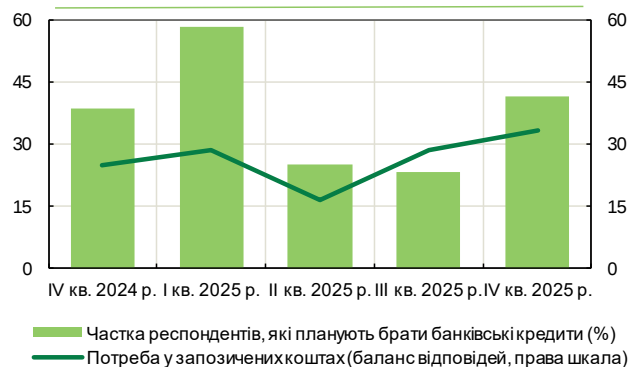
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

